

בחיזור נלהב. כל השאר שייך להיסטוריה. הרומן שהתפתח היה לרומן מס' 1 בתולדות המדינה. חתונתם נערכה בצניעות, הרחק מעיני הצבור. נכחו הרב מורדכי פירון, הרב הראשי של צה"ל באותה עת, וכמה מעובדי משרד החינוך. מהחופה הלכו למיסעדה טובה וחגגו בארוחה רשנה. רחל לא הרגישה אף פעם רגשיו אשם, טוענים חבריה, על שגרמה לפירוד בין משה ואשתו הראשונה, רות. נישואיהם היו אומללים. זמן רב

היא הכירה אותו במיקרה כשטורדין פינה לה את מקומו במטוס

לפני שהכירה רחל את דיין, כבר עלו על שירטון, פלירטים רבים התנהלו לעיני כל ובמסתרים, המון נשים ארבו למשה, פלירט כן, רומן קטן גם כן, אך באופן רציני לא נקשר אף לאחת מנשים אלה — אף שלפחות אחת מהן, הדסה מור, כתבה ספר שלם על כך. רחל סיפרה פעם שאינה מרגישה כעס או רגשות קינאה על הרומנים הרבים שניהל. היא טענה שידעה תמיד שכל אלה היו הסריימשמעות לגבי משה, סתם אפיוזות בחייו. כשנפרד מרות, הציע לעזוב את הבית בצהלה ביריה. אך רות סירבה, ברצונה היה לבנות את חייה מחדש, בבית חדש. מילבר הבית והאוסף

הזוג הייצוגי משה ורחל דיין היו במשך מרבית שנות נישואיהם עם הנישואין דיין השתנה, הוא הפך חברותי יותר, בכל האירועים החברתיים הופיעו ביחד. אך בשנים האחרונות כמעט לא רצה לצאת מחוץ לביתו כדי לבלות.

מגיעות היום עד מתחת למותניה. המון נשים מבקשות שתסביר איך היא מסרקה את ראשה. היא מסבירה בסבלנות לכל השואלות. כשנשמה חלה, לא זזה רחל מצידו עד יומו האחרון. משה מת בזרועותיה. באותו יום רחצה אותו. לפתע איבד את הכרתו ומת. לא הסרטן הכניע אותו. הסתבר שמת מהתקף לב פיתאומי. את דבר מותו הצפוי חזה, כמוכח. אך הוא לא ציפה שזה יקרה מהר כל כך. בשנה האחרונה לחייו כימעט לא

8 שנים לפני מותו, רשם דיין את כל העתיקות שלו על שמה

ראה. ראייתו בעינו האחת הלכה ונחלשה. משה לא יכול היה כימעט ללכת, מבלי להישען על זרועה. מהמוות הצפוי לא פחד, אך חשש מתוצאות המחלה ומחוסר-האונים שמתלוות אליה. ירדו גילה לי שמששה טען לפניו שללא רחל לצירו בתקופת מילחמת יום-הכיפורים, לא היה מחזיק או מעמר. הקשר שלו אליה היה כה אמיץ וחזק, שכל קשר עם אחרים התבטל בעיקבותיו. הוא לא רצה בשנים האחרונות לצאת מהבית. חברים לא היו לו מעולם, גם לא ידידים. הוא כילה יותר ויותר עם חוג ידידה וחברה של רחל.

ליד הקבר הפתוח לפני שנתיים נקבר דיין בבית הקברות בנהלל. לרחל שמור קבר לידו. בהלוויה היא לא בכתה. משמאל: שני בניו של דיין, אודי ואסי.

הארכיאולוגי שברשותו העביר משה את כל אשר לו לרות. לבניו וליעל הוריש מיגרש ליד שפיים ושני מיגרשים על הכרמל, המופקעים לצורכי גן ציבורי. השיל-טונות ישלמו עבורם פיצויים. כשנישאו, רשם על שמה של רחל מיד את מחצית ביתו בצהלה, ולפני שמונה שנים אף את כל העתיקות שמילאו את ביתו וחצרו. במשך שנים זוהיר את רחל שלא תיתן מירושתו לילדים. הוא טען שיכעסו זמרימה, אך אחר כך יירגעו. אחרי נישואיהם רצה במפורש להותיר את רכושו רק לה. בתום שבוע למותו כבר נפגשו אצל עורך-דין. המכשש התחיל לכבוש וללחוז. רחל לא רצתה במילחמות, לא שעתה לבקשותיו של משה, והעבירה רבבות דולארים לכל אחר מילדיה.

העדייה סיבה לקרוא לדרך-חיפה על שם דיין, והיא סיבה לתחליף

חקרתי וגיליתי שהסכום היה קרוב ל-150 אלף דולר, והוא חולק שווה-כשווה בין שלושת צאצאיו. מאז אין רואים ואין שומעים, מלבד דבריה-שמצה שפירסם אודי על אביו. כרי שתוכל להיות בעתיד ללא לחץ כספי, מכרה את האוסף הארכיאולוגי. אחרת היו האחסנה והביטוח אוכלים את כל כספה. המחירים שהשיגה אז עבורם מגיעים לכדי שליש מהמחיר שיכלה להשיג עבורם היום. שכניה במיגדלי דויד נתקלים בעזורת, הבאה פעמיים בשבוע לחצי יום. תופרת קבועה מגיעה מדי פעם ומכינה את תלבושתיה, או מתקנת את הישנים.

בגדיה הדורים ואלגנטיים ובלתי-משתנים בעיקרם. תמיד אותו הסיגנון, עצור ומחורר. את תסרוקתה מכירים ברחבי-העולם. תמונתה הופיעה בכל מקום לצידו של משה. יופיה והידורה עוררו עניין בכל מקום. את שערותיה היא מגדלת כבר מזה 16 שנה, והן

תחת החופה החופה נערכה לפני תשע שנים בביתו של הרב הצבאי הראשי של צה"ל מורדכי פירון. נוכחו בה רק מניין אנשים, ביניהם אנשי ביטחון ועובדי משרד-הביטחון.